

ก้าวย่างของศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ '80 ปี ผลิตพืชอาหารปลอดภัย นำไทยสู่ AEC'

กรมวิชาการเกษตรมีภารกิจหลักในการวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร มีผลงานด้านพันธุ์พืช และเทคโนโลยีการเกษตรจำนวนมาก และเผยแพร่งานวิจัยสู่เกษตรกรเพื่อนำไปใช้ประโยชน์อย่างต่อเนืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ช่วยเพิ่มรายได้และพัฒนาความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น ดังนั้น ทางศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้กรมวิชาการเกษตร ได้จัดงานถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชของกรมวิชาการเกษตร ภายใต้แนวคิด 80 ปี ผลิตพืชอาหารปลอดภัย นำไทยสู่ AEC ในวันที่ 12-13 กุมภาพันธ์ 2556 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

คุณสัท ปินตาเสน ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่เปิดเผยว่า "ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้กรมวิชาการเกษตรโดยเริ่มต้นตั้งแต่เป็นกรมกสิกรรม ได้ดำเนินการค้นคว้าและทดลองพืชที่สำคัญต่อคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจในภาคเหนือมาเป็นเวลานานถึง 80 ปี โดยในการดำเนินงานแบ่งเป็น 4 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 ดำเนินงานปี พ.ศ.2476-พ.ศ.2495 เป็นช่วงนโยบายของรัฐบาลในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ ด้วยการพัฒนาการเกษตรของประเทศ มอบหมายให้ มจ.สิทธิพร กฤดากร อธิบดีกรมตรวจจกสิกรรมหรือกรมเพาะปลูกเดิม ก่อตั้งสถานีทดลองภาคพายัพ ในปี พ.ศ.2476 โดยมี

คุณพระช่วงเกษตรศิลปการ เป็นหัวหน้าสถานี มีพื้นที่ประมาณ 800 ไร่ สภาพที่ดินในขณะนั้นแห้งแล้งดินเลว (ป่าแพะ) จึงได้ทำการสำรวจ วางผังแปลง ที่ตั้งอาคารสำนักงาน พร้อมพื้นที่การทดลองทั้งการเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์ ส่วนพืชเศรษฐกิจ

คือ ยาสูบพันธุ์ยูเนียร์ และพันธุ์ไวท์เบอร์เลย์ สัตว์เลี้ยง สุกร พันธุ์ยอร์คเชียร์ ลีชชีไวท์ มิดเดินไวท์ และเอสเชกซ์ ไก่พันธุ์เล็กฮอร์น โรดไอแลนด์เรด อีสตาลอบ และบาฟลิ้มลือค สัตว์พาหนะ ได้แก่ ควาย นอกจากนี้ยังได้ทำการพัฒนาระบบการปลูกพืชหมุนเวียนร่วมกับนาข้าว โดยใช้ปุ๋ยจากขี้วัวขี้ควาย มูลไก่ และมูลวัว และส่งเสริมปลูกผักสวนครัวหลังบ้าน เช่น ผักคะน้า ผักกาดขาว ข้าวสาลี แตงโม กะหล่ำปลี ผักกาด และมะเขือเทศ ร่วมกับการเลี้ยงสัตว์ไว้เป็นอาหารเพื่อการบริโภคและจำหน่าย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของงานวิจัยด้านการเกษตรแบบสหสาขาวิชา หรือแบบผสมผสาน ซึ่งในช่วงนี้มีหัวหน้าสถานี ได้แก่ พระช่วงเกษตรศิลปการ นายประเทือง ประทีปเสน นายพนม สมิทานนท์ นายยอด คมสัน นายไพฑูรย์ ยอดมณี นายมงคล งามวิสัย และนายจำรูญ วิมลนิตย์

ช่วงที่ 2 ดำเนินงานปี พ.ศ.2496-พ.ศ.2515 เป็นช่วงนโยบายการปรับปรุงโครงสร้างของส่วนราชการภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการปรับปรุงโครงสร้างจากสถานีการกสิกรรมภาคพายัพ กรมตรวจจกสิกรรม เป็นสถานีการกสิกรรมแม่โจ้ สังกัด

กองคันคว่ำและทอดลง กรมการปกครอง มีพื้นที่ทั้งหมด 477 ไร่ ที่มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล 316 เมตร ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้ปรับปรุงพื้นที่และวางระบบน้ำชลประทานจากชลประทานแม่แฝก ซึ่งสอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานให้กับชาวไทย ภูมิคุ้มกันเรื่องน้ำเพื่อการเกษตรในการสร้างพืชอาหารและพืชรายได้ โดยกิจกรรมในสถานประกอบการคันคว่ำและทอดลงพืชหลากหลาย ตามระบบเกษตรสมัยใหม่ ต่อมาได้มีการจัดตั้งสถานีทดลองที่ทำการวิจัยหลักเฉพาะพืชขึ้นเพิ่มเติม เช่น สถานีทดลองยาสูบแม่แฝก สถานีทดลองไหมแม่แฝก สถานีพืชสวนฝาง สถานีทดลองข้าวสันป่าตอง สถานีเกษตรหลวงขุนาว เป็นต้น สำหรับสถานีการกรมแม่แฝก มีหน้าที่วิจัยด้านข้าวเหลืองไข่ได้พันธุ์ใหม่ๆ เช่น ข้าวเหลืองพันธุ์อุทสาเหอ สจ.1 และ สจ.2 ในปี พ.ศ.2516 ได้มีการยุบรวมกรมการปกครองและกรมการข้าว เป็นกรมวิชาการเกษตรขึ้น และสถานีทดลองการกรมแม่แฝก เปลี่ยนชื่อเป็น สถานีทดลองพืชไร่แม่แฝก รับผิดชอบการวิจัยและพัฒนาพืชไร่ นั่นคือ ข้าวเหลืองและพืชไร่ในท้องถิ่นบางชนิด โดยหัวหน้าสถานีในช่วงที่ 2 ได้แก่ นายถนอม บัญญะ นายสมัย เจริญรัก นายพิศิษฐ์ ศศิพันธ์ รต.ณรงค์ฤทธิ์ วิจิตรจันทร์ รน. นายอานวย วรธนะ วาสิน นายฟุ้ง ศศิพันธ์ และนายสุนันท์ ละอองศรี

ช่วงที่ 3 ดำเนินงานปี พ.ศ.2516-พ.ศ.2535 เป็นช่วงนโยบายการปรับปรุงโครงสร้างของส่วนราชการกรมวิชาการเกษตร ภายใต้แผนงานโครงการวิจัยเกษตรแห่งชาติ สถานีทดลองพืชไร่แม่แฝก สังกัดกองพืชไร่ ปรับเปลี่ยนชื่อเป็น ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ รับผิดชอบงานวิจัยและพัฒนาข้าวเหลืองครบวงจรตั้งแต่ การปรับปรุงพันธุ์ การเพิ่มผลผลิต การอารักขาพืช การผลิตเมล็ดพันธุ์ ภายใต้สังกัดสถาบันวิจัยพืชไร่ กรมวิชาการเกษตร และมีการพัฒนาบุคลากรให้ไปศึกษาหาความรู้เฉพาะสาขารวมกับผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ มีการพัฒนาพันธุ์ข้าวเหลืองใหม่ ได้แก่ พันธุ์ สจ.4 สจ.5 ในส่วนของข้าวเหลืองพันธุ์

เชียงใหม่ 60 ได้รับรางวัลงานวิจัยดีเด่นของกรมวิชาการเกษตร และข้าวโพดฝักอ่อนเชียงใหม่ 90 นอกจากนี้ยังได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าวเหลือง อารักขาพืช และเมล็ดพันธุ์ดี ขึ้น พันธุ์คัดพันธุ์หลัก และพันธุ์ขยาย มีการเพิ่มพื้นที่แปลงทดลองและขยายพันธุ์ข้าวเหลืองฤดูฝนแปลงที่ 2 ที่บ้านแม่บึง ตำบลแม่บึง อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ 463 ไร่ เพื่อผลิตข้าวเหลืองฤดูฝน สำหรับใช้เป็นเมล็ดพันธุ์ฤดูแล้ง เพื่อความต่อเนื่องของการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเหลือง โดยหัวหน้าสถานีและผู้ชำนาญการศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ได้แก่ นายสุนันท์ ละอองศรี นายอานวย ทองดี นายสรวง นาคไธรรพ และนายวิจิตร ชจรมาลี

และในช่วงที่ 4 ดำเนินงานปี พ.ศ.2536 จนถึงปัจจุบัน เป็นช่วงนโยบายการปรับโครงสร้างภายในของกรมวิชาการเกษตร ให้ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ทำงานวิจัยข้าวเหลืองเป็นระบบชุดโครงการ ได้แก่ การปรับปรุงพันธุ์ข้าวเหลืองอายุสั้น ได้พันธุ์เชียงใหม่ 2 ปรับปรุงพันธุ์ข้าวเหลืองโปรตีนสูง ได้ข้าวเหลืองฝักสดพันธุ์เชียงใหม่ 1 ข้าวเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ 3 เชียงใหม่ 4 เชียงใหม่ 5 และเชียงใหม่ 6 ล่าสุดได้พันธุ์ข้าวเหลืองฝักสดกลั่นหอมใบเตย เชียงใหม่ 84-2 โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าวเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ 5 และโครงการทดสอบเทคโนโลยีข้าวเหลืองฝักสดเพื่อการส่งออก ได้รับรางวัลชมเชยงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ปัจจุบันศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่อยู่ภายใต้สังกัดสถาบันวิจัยพืชไร่ และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร รับผิดชอบเรื่องงานวิจัยข้าวเหลืองและพืชเศรษฐกิจในท้องถิ่น และยังมีส่วนด้านผลิตเมล็ดพันธุ์มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์สนับสนุนเกษตรกรตามแหล่งปลูกข้าวเหลือง ในเขตจังหวัดภาคเหนือร่วมกับหน่วยงานภายใต้สังกัดของสถาบันวิจัยพืชไร่และพัฒนา ส่วนพืชทดแทนพลังงาน ได้แก่ ถั่วลิสง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดหวาน มันสำปะหลัง เป็นต้น และบูรณาการความรู้ด้านพืชและเครื่องจักรกลการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรสู่ชุมชนเขตภาคเหนือ เพื่อให้บริการวิชาการของงานกรมวิชาการเกษตร และงานในเขตพื้นที่จังหวัด ในเรื่องวิจัยและพัฒนาข้าวเหลือง รวมถึงพืช

ไร่และพืชพลังงาน โดยผู้อำนวยการศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ได้แก่ นายวิโรจน์ วจนวัช นายธนิต โสภณธร นายเวา เมลาพันธ์ และนายพรศักดิ์ ดวงพุดตาน

ส่วนผลงานวิจัย มีการพัฒนาพันธุ์ข้าวเหลืองพันธุ์ สจ.1 สจ.2 สจ.4 สจ.5 เชียงใหม่ 60 เชียงใหม่ 2 เชียงใหม่ 6 และข้าวเหลืองฝักสดกลิ่นหอมใบเตยพันธุ์เชียงใหม่ 84-2 นอกจากนี้ รวมไปถึงเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม เช่น การไม่เผาฟาง การใช้ปุ๋ยที่เหมาะสม การผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ สำหรับข้าวเหลืองเป็นพืชที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง มีการนำไปใช้ประโยชน์หลากหลาย ปัจจุบันประเทศไทยมีความต้องการใช้ข้าวเหลืองในรูปของเมล็ด กากข้าวเหลือง และน้ำมันมีละ 4.5 ล้านตัน (มูลค่า 4-5 หมื่นล้านบาท) แต่ในประเทศผลิตได้ไม่เพียงพอ ทำให้มีการนำเข้าข้าวเหลืองสูงถึงร้อยละ 96 รัฐบาลจึงผลักดันให้มียุทธศาสตร์ข้าวเหลือง โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมทั้งเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น การขยายพื้นที่ปลูกเพื่อทดแทนการนำเข้าเป็นการสร้างความมั่นคงด้านวัตถุดิบและอาหาร ในปี พ.ศ.2554 ถึงปี พ.ศ.2555 มีพื้นที่การผลิตข้าวเหลือง 690,000 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 260 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนแหล่งปลูกที่สำคัญ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน แพร่ เลย น่าน ชัยภูมิ เชียงราย ขอนแก่น ตาก ลำปาง ผลผลิตรวม 179,400 ตัน คิดเป็นมูลค่า 2,847 ล้านบาท เกี่ยวข้องกับเกษตรกรกว่าแสนครัวเรือน การปลูกข้าวเหลืองช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินได้ โดยต้นข้าวเหลืองสามารถดูดซับธาตุไนโตรเจนในอากาศกลับมาสู่ดินได้ในปริมาณ 3.45 ตันไนโตรเจนต่อไร่ ทำให้เกิดชีวมวลบำรุงดินถึง 1,035 ตันต่อไร่ ภาครัฐมีนโยบายเพิ่มพื้นที่การผลิตเป็น 1 ล้านไร่ ซึ่งจะได้ผลผลิตรวมเพิ่มขึ้น 80,600 ตัน และลดการนำเข้า คิดเป็นมูลค่า 1,279 ล้านบาท

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ เปิดเผยเพิ่มเติมว่า “จากการดำเนินงานอดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้ทางศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ มีโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืช กรมวิชาการเกษตร ภายใต้นวคิด 80 ปี ผลิตภัณฑ์อาหารปลอดภัย นำไทยสู่ AEC ในวันที่ 12-13 กุมภาพันธ์ 2556 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานของกรมวิชาการเกษตรสู่เกษตรกร ชุมชน โดยการบูรณาการวิธีการผลิตและการใช้ประโยชน์ของข้าวเหลืองระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน สหกรณ์ ชุมชนผู้ผลิตข้าวเหลือง และผู้ประกอบการ ภายใต้อาสาสมัครปัญหาทางด้านการงาน โดยเริ่มจากนวัตกรรมของกรมวิชาการเกษตรซึ่งเป็นผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์คัด พันธุ์หลัก และพันธุ์ขยายตลอดจนเทคโนโลยีการผลิต (ต้นน้ำ) ที่ขับเคลื่อนไปสู่กลางน้ำ ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร เกษตรกรผู้ผลิต และไปสู่ผู้ประกอบ

การที่ผลิตอาหารปลอดภัย และอาหารสุขภาพ (ปลายน้ำ) อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อนำไปพัฒนาเป้าหมายและยุทธศาสตร์หลัก

ความมั่นคงทางด้านอาหาร รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการผลิตพืชอาหารปลอดภัย ในกลุ่มประชาคมอาเซียนต่อไป”

สำหรับกิจกรรมภายในงานประกอบด้วยผลงานการผลิตพืชของกรมวิชาการเกษตร การแสดงนิทรรศการประวัติความเป็นมาผลงานของศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ นิทรรศการวิชาการ และแปลงสาธิตด้านการเกษตรของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา เช่น พันธุ์ข้าวเหลือง พันธุ์พืชไร่เศรษฐกิจ เครื่องจักรกลการเกษตร พร้อมทั้งมีการสาธิตการแปรรูปผลิตผลการเกษตรของภาครัฐและเอกชน การประกวดผลิตภัณฑ์การแปรรูปผลิตผลการเกษตร การเสวนา เรื่องผลิตภัณฑ์อาหารปลอดภัยอย่างไรถึงจะนำไทยสู่ AEC เพื่อกำหนดอนาคตกับยุทธศาสตร์พืชอาหารไทย เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ AEC รวมทั้งตอบปัญหาทางการเกษตร

ผู้สนใจสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ คุณสุทัศน์ ปิ่นเตาแสน ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ โทร.08-1950-4785 หรือที่ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ โทร.0-5349-8537

นิวัตร ธาตุอินจันทร์
ว่าที่ร้อยตรีหญิงพิมพ์ไฉ่ ทรงประโคน/เชียงใหม่